

Privacy en de kunst van het selectief verzamelen De balans tussen afstand en nabijheid

Los van het feit dat we als gemeente de wettelijke taak hebben om goed om te gaan met de privacy van onze inwoner, willen wij vooral een betrouwbare partner zijn voor onze burgers, bedrijven en ketenpartners. Zeker in deze tijd, waarin de gemeente onder andere invulling geeft aan de aan haar overgedragen taken binnen het Sociaal Domein, is het goed ons te bezinnen over hoe wij omgaan met de privacy van onze afnemers. Wanneer ga je hier goed mee om? In hoeverre heb je als ambtenaar keuzes bij de uitoefening van je functie? En wat kun je zelf doen om hier de juiste afweging in te maken? De brede rijksvisie op privacy gaat uit van 'zorgvuldig en bewust'. Deze is vertaald naar de denk- en werkwijze in Zeist.

Naast ons streven om een betrouwbare partner te zijn is, als het om de privacy van haar inwoners gaat, de gemeente gebonden aan verschillende wettelijke regelingen. In de meeste sectoren waarin de gemeente actief is, is de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) leidend. Het algemeen kader dat de Wbp biedt wordt aangevuld in privacy bepalingen in specifieke wetten per sector. Voorbeelden hiervan zijn de Wet Suwi voor Werk & Inkomen, de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening voor de schuldhulp, de Wmo 2015 voor (de toegang tot) de maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet voor (de toegang tot) de jeugdhulp. Veelal bieden deze wetten een bevoegdheid tot gegevensverwerking in reactie op een aanvraag van burgers, soms bevat de wet een inlichtingenplicht (Participatiewet) en vaak bevat de wet een verbod om de gegevens buiten de eigen 'sector' te verstrekken zonder toestemming van de betrokkene. Welke regeling voor een bepaalde gemeentelijke dienst ook van toepassing is, er moeten altijd keuzes worden gemaakt over de toepassing van de regeling en over de uitzonderingen of de ruimte die de wet biedt. Precies in deze ruimte waar eigen keuzes of afwegingen worden gemaakt binnen de wettelijke kaders, is de visie die de gemeente heeft op privacy van de inwoners van belang.

Kernwaarden Zeist: Vertrouwen, Nabijheid en Kracht

De Wbp stelt dat gegevens alleen mogen worden verzameld voor een duidelijk en afgebakend doel en dat er niet meer gegevens **mogen** worden verwerkt dan noodzakelijk is voor dit doel. In feite betekent dit dat altijd de vraag aan de orde is: zijn deze gegevens nodig voor de taak of het doel waarvoor de gegevens worden verwerkt? Geleidelijk aan, mede door het overvloedig aanbod van informatie, ontstaat ook het **inzicht** dat het niet zozeer de kunst is om zoveel mogelijk informatie te verzamelen, maar veeleer om precies die beperkte hoeveelheid informatie te verzamelen en te gebruiken die nodig is voor de taakuitoefening.

En de inwoner verwacht daarbij een professionele houding van de gemeente, en om vertrouwen van de gemeente in de betrokken professionals. Zeker in een samenleving waarin bestanden technisch gezien gemakkelijk kunnen worden gekoppeld en waarin met één druk op de knop volledige dossiers of databestanden kunnen worden doorgezonden, zet het noodzakelijkheidsvereiste een rem op te royaal gebruik van gegevens. Bij het verlenen van autorisaties die toegang geven tot bestanden met gegevens speelt dezelfde vraag. Bij dit alles mag zeker niet vergeten worden dat ook in de onderlinge communicatie zorgvuldig moet worden omgegaan met gevoelige informatie.

Burgers moeten op het punt van de omgang met hun gegevens vertrouwen kunnen hebben in de gemeente, zeker ook omdat zij voor een aantal belangrijke zaken in hun leven van de gemeente afhankelijk zijn. Er is overigens veelal geen eenduidig antwoord te geven op welke gegevens exact nodig zijn voor welke taak. Het gaat er vooral om dat de vraag steeds opnieuw wordt gesteld en dat de gegevensverwerking wordt getoetst aan het noodzakelijkheidsvereiste, zodat een goede balans tussen afstand en nabijheid wordt gevonden. In Zeist kan de visie op privacy niet los worden gezien van de kernwaarden *vertrouwen, nabijheid en kracht*, en daaruit volgend de uitgangspunten van de *Brede Sociale Visie Zeist (BSV)*.

Vertaling brede Sociale visie (BSV)

De gemeente heeft op grond van de Wbp de plicht om burgers actief te informeren over wat er met hun gegevens gebeurt en met wie en voor welk doel ze eventueel gedeeld worden. Deze informatieplicht is niet alleen aan de orde als de gemeente zelf gegevens verwerkt maar bijvoorbeeld ook als de gemeente mee doet in een groepsaanpak, in een CJG team, in een casusoverleg in het Veiligheidshuis, en ook vanuit haar rol binnen samenwerkingsverbanden en gemeenschappelijke regelingen. Deze informatieplicht is niet zomaar een administratieve 'bureaucratische' verplichting, maar raakt ook de eerste twee uitgangspunten van de BSV, waarin de gemeente stelt uit te gaan van *eigen kracht en eigen regie van burgers*.

Deze twee uitgangspunten zijn eveneens aan de orde bij het toestemmingsvereiste. Vooral in de jeugdhulp en in de maatschappelijke ondersteuning geldt dat gegevens van burgers als regel alleen kunnen worden verstrekt aan derden als burgers daarvoor hun toestemming hebben gegeven. Als ergens duidelijk wordt of er echt wordt uitgegaan van eigen kracht en eigen regie dan is het wel in de omgang met het toestemmingsvereiste. Hier speelt overigens ook het vierde uitgangspunt van de Brede Sociale Visie; *de zorg voor mensen in kwetsbare situaties*. Als geen toestemming kan worden verkregen, is het vanwege de ernst van de situatie en de noodzaak van hulp mogelijk om toch overleg te voeren en gegevens te verstrekken, ook al is er geen toestemming. Uiteraard moet deze wel gemeld worden aan de betrokkene. Ook hier speelt het zoeken naar een balans voor een goede afweging: uitgaan van eigen kracht en eigen regie en dus toestemming vragen, maar als het moet hulp bieden als burgers bescherming nodig hebben vanwege de ernst van hun situatie.

Al met al vraagt de kernwaarde *vertrouwen* en vragen de uitgangspunten eigen kracht, eigen regie en zorg voor kwetsbare mensen, vanuit de Brede sociale Visie, om een omgang met privacy **op maat** waarbij telkens opnieuw afwegingen worden gemaakt en gezocht wordt naar het juiste evenwicht. Leidend daarbij is dat de gemeente niet meer gegevens verzamelt en vastlegt dan nodig is, niet meer mensen toegang geeft tot deze gegevens dan nodig is en dat de gemeente open is over wat er met deze gegevens gebeurt, zodat de gemeente zich te allen tijde een betrouwbare partner toont.

Visie op privacy:

Door precies die beperkte hoeveelheid informatie te verzamelen en te gebruiken die nodig is voor de taakuitoefening en dit steeds te toetsen. zijn we als overheid een betrouwbare partner. Door niet uit te gaan van risicomijding maar professionaliteit werken we vanuit ieders kracht.